

Zaak T-34/02

EURL Le Levant 001 e.a. tegen Commissie van de Europese Gemeenschappen

„Steunmaatregelen van staten — Begrip belanghebbende — Aanmaning om opmerkingen te maken — Besluit tot inleiding van procedure van artikel 88, lid 2, EG — Maatregel van belastingaftrek voor bepaalde overzeese investeringen — Ontwikkelingshulp in verband met scheepsbouw — Toetsing aan artikel 87, lid 1, EG — Motiveringsplicht”

Arrest van het Gerecht (Eerste kamer — uitgebreid) van 22 februari 2006 . . . II - 272

Samenvatting van het arrest

1. *Procedure — Beroep van privaatrechtelijke rechtspersoon — Inleidend verzoekschrift (Reglement voor de procesvoering van het Gerecht, art. 44, lid 5)*

2. *Procedure — Beroep van natuurlijke persoon — Inleidend verzoekschrift (Reglement voor de procesvoering van het Gerecht, art. 44, lid 3)*
3. *Steunmaatregelen van de staten — Administratieve procedure — Verplichting van Commissie om belanghebbenden aan te manen hun opmerkingen te maken (Art. 88, lid 2, EG; verordening van de Raad nr. 659/1999, art. 1, sub h, 6, lid 1, en 14, lid 1)*
4. *Steunmaatregelen van de staten — Administratieve procedure — Verplichting van Commissie om belanghebbenden aan te manen hun opmerkingen te maken (Art. 86, lid 1, EG en 87, lid 1, EG; verordening van de Raad nr. 659/1999, art. 6, lid 1)*
5. *Steunmaatregelen van de staten — Verbod — Afwijkingen — Steun ten behoeve van scheepsbouw — Richtlijn 90/684 (Art. 87, leden 1 en 3, sub e, EG en 253 EG; richtlijn van de Raad 90/684, art. 4, lid 7)*
6. *Steunmaatregelen van de staten — Administratieve procedure — Beschikking van Commissie — Rechterlijke toetsing — Grenzen (Art. 88, lid 2, EG en 230 EG)*

1. Het ontbreken van een datum op de lastgeving die door de verzoekende partij aan haar advocaat is verstrekt, wettigt ingevolge artikel 44, lid 5, van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht niet de conclusie dat het beroep niet-ontvankelijk is, aangezien deze lastgeving, die als bijlage aan het verzoekschrift is gehecht, noodzakelijkerwijs is opgesteld vóór de indiening van het verzoekschrift.

van een beroep geen volmacht in de vereiste vorm behoeft te produceren, tenzij die machtiging wordt betwist. Het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht staat derhalve toe dat natuurlijke personen worden vertegenwoordigd door een advocaat zonder dat deze een lastgeving hoeft te overleggen, terwijl dat wel moet geschieden bij een rechtspersoon. In beginsel is het voldoende dat de advocaat van een natuurlijke persoon een legitimatiebewijs overlegt, waarin wordt verklaard dat hij bij de balie van een lidstaat is ingeschreven.

(cf. punten 54-55)

2. Uit artikel 44, lid 3, van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht volgt dat de advocaat voor het instellen

(cf. punten 62-64)

3. Artikel 88, lid 2, eerste alinea, EG, bepaalt dat de Commissie de belanghebbenden dient te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken, alvorens zij vaststelt dat een steunmaatregel van een staat niet verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt. De strekking van deze verplichting wordt nader bepaald in artikel 1, sub h, van verordening nr. 659/1999 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel [88 EG], dat de „belanghebbende” definieert als „een lidstaat en een persoon, onderneming of ondernemersvereniging waarvan de belangen door de toekenning van steun kunnen worden getroffen, in het bijzonder de begunstigde van de steun, concurrerende ondernemingen en beroepsverenigingen”. In een geval waarin de formele onderzoeksprocedure een onrechtmatig ten uitvoer gelegde steun betreft, is de vraag naar de begunstigde van de steun van groot belang, gelet op het feit dat artikel 14, lid 1, van verordening nr. 659/1999 bepaalt dat in geval van „negatieve beschikkingen” waarbij wordt vastgesteld dat die steun met de gemeenschappelijke markt onverenigbaar is, „de Commissie [beschikt] dat de betrokken lidstaat alle nodige maatregelen dient te nemen om de steun van de begunstigde terug te vorderen”.

enigbaar met de gemeenschappelijke markt is verklaard, worden genoemd als onmiddellijke begunstigden van de steun en zij „belanghebbenden” in de zin van de reeds aangehaalde definitie zijn. Het vaststellen van de begunstigde van de steun vormt noodzakelijkerwijs een „relevant feit en rechtspunt” in de zin van de eerste volzin van artikel 6, lid 1, van verordening nr. 659/1999 dat ingevolge die bepaling voor zover mogelijk in dat stadium van de procedure in het inleidingsbesluit moet worden vermeld, aangezien de Commissie op basis daarvan de beschikking tot terugvordering kan vaststellen. Indien de hoedanigheid van begunstigde van de litigieuze steun niet wordt vermeld in het inleidingsbesluit of in een later — aan de vaststelling van de eindbeschikking waarbij de onverenigbaarheid van de steun met de gemeenschappelijke markt wordt vastgesteld, voorafgaand — stadium van de formele onderzoeksprocedure, kan die belanghebbende namelijk niet worden geacht te zijn aangemaand om op adequate wijze zijn opmerkingen te maken, aangezien hij ervan mag uitgaan dat die opmerkingen niet nodig zijn, daar hij niet als begunstigde van de terug te vorderen steun wordt genoemd.

(cf. punten 77-83)

Daarom moesten in het kader van het onderzoek van een steunmaatregel die in de vorm van een belastingverlichting ten uitvoer is gelegd, de investeerders die daarvan hebben geprofiteerd, worden aangemaand hun opmerkingen in de administratieve procedure te maken, aangezien zij in de eindbeschikking van de Commissie waarbij deze steun onver-

4. In de procedure tot onderzoek van staatssteun heeft de Commissie artikel 6, lid 1, laatste volzin, van verordening nr. 659/1999 geschonden door niet te

antwoorden op het verzoek van een belanghebbende om krachtens artikel 6, lid 1, laatste volzin, van deze verordening de aan de belanghebbenden gegunde termijn van een maand voor het maken van hun opmerkingen over het inleidingsbesluit, te verlengen en dus door deze belanghebbende niet in staat te stellen zijn opmerkingen over voornoemd besluit te maken, zonder dat zij de redenen heeft uiteengezet waarom diens verzoek niet „naar behoren gerechtvaardigd” zou zijn.

Op het gebied van staatssteun kan de Commissie zich niet verschuilen achter een formalistische opvatting van haar verplichtingen, aangezien een particulier jegens wie de Commissie een bezwarende beschikking wil nemen door hem als begunstigde van een onverenigbare, van hem terug te vorderen steun aan te duiden, de mogelijkheid moet hebben om, voordat die beschikking wordt vastgesteld, zijn opmerkingen daarover te maken, zulks overeenkomstig het algemene rechtsbeginsel dat eenieder jegens wie een bezwarende beschikking kan worden gegeven, in staat moet worden gesteld op passende wijze zijn standpunt kenbaar te maken over de belastende gegevens waarop de Commissie de litigieuze beschikking baseert.

5. Bij de beoordeling van een steunmaatregel ten behoeve van de scheepsbouw kan niet worden volstaan met een toetsing aan artikel 4, lid 7, van de Zevende richtlijn (90/684) betreffende de steunverlening aan de scheepsbouw, maar moet eerst worden nagegaan of de in artikel 87, lid 1, EG neergelegde voorwaarden vervuld zijn, wil men de onverenigbaarheid van de steun met de gemeenschappelijke markt kunnen vaststellen. Alleen als deze voorwaarden vervuld zijn, is een steun onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt. Als de betrokken steun namelijk verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt omdat de in artikel 87, lid 1, EG bedoelde voorwaarden niet zijn vervuld, geldt de — op grond van artikel 87, lid 3, sub e, EG, vastgestelde — Zevende richtlijn niet, aangezien deze richtlijn noodzakelijkerwijs veronderstelt dat de betrokken steun krachtens artikel 87, lid 1, EG onverenigbaar is met de gemeenschappelijke markt.

Aangezien uit de verstrekte inlichtingen niet kan worden afgeleid dat de betrokken steun aan alle voorwaarden van artikel 87, lid 1, EG voldoet, moet de beschikking van de Commissie nietig worden verklaard op grond dat de Commissie de krachtens artikel 253 EG op haar rustende motiveringsplicht heeft geschonden.

(cf. punten 92-97)

(cf. punten 112-123, 132)

6. Indien in het kader van een beroep tegen een beschikking van de Commissie op het gebied van staatssteun stukken worden overgelegd die de verzoekende partijen niet gedurende de formele onderzoeksprocedure hebben kunnen overleggen, en die feiten bevatten die in tegenspraak kunnen zijn met de feiten waarover de Commissie in de administratieve procedure beschikte en op grond waarvan zij de bestreden beschikking heeft vastgesteld, kan de gemeenschapsrechter niet in plaats van de Commissie beoordelen wat de economische of juridische impact is die deze feiten op haar analyse zouden kunnen hebben. Indien de gemeenschapsrechter zich daaraan zou wagen, zou hij een eigen analyse verrichten en zijn eigen

conclusies trekken uit nieuw aangevoerde feiten in plaats van de rechtmatigheid van de bestreden beschikking te beoordelen. Dit is niet de taak van de gemeenschapsrechter. Als de gemeenschapsrechter zijn eigen beoordeling van de feiten, met name op economisch vlak, niet in de plaats mag stellen van het oordeel van degene die de beschikking heeft gegeven, mag hij zich a fortiori niet wagen aan een beoordeling op grond van nieuwe feiten die geen deel hebben uitgemaakt van de administratieve procedure voor de Commissie.

(cf. punten 138-139)